

Nederlandsche Verzen en Nederlandsche Proza.

I.

Arm Vlaanderen door Teirlinck-Stijns. Tweede uitgave, 2 deelen (300 en 360 bladzijden). Gent, Boekhandel van J. Vuylsteke, 1891. (Uitgaaf van het Willems-Fonds, N°. 124).

Het Willems-Fonds is beroemd geworden door zijne voortreffelijke uitgaven. De Bestuurders kozen onlangs den reeds vroeger verschenen roman: *Arm Vlaanderen* door het tweemanschap Teirlinck-Stijns geschreven, om het boek in den ruimen kring der leden van het Willems-Fonds meer bekend te maken.

Zoo kwam *Arm Vlaanderen* in Nederland, waar tot nog toe van geene bijzondere belangstelling in dit Zuid-Nederlandsch kunstwerk gebleken was.

En thans rijst de vraag? Heeft het Willems-Fonds eene goede keus gedaan, toen het *Arm Vlaanderen* herdrukte? Zij, die met mij deze beide deelen van haast 700 bladzijden hebben doorworsteld, zullen aarzelen, voordat zij een bevestigend antwoord geven.

Het uitvoerige boek van Teirlinck-Stijns geeft tot velerlei bedenkingen en oordeelvellingen aanleiding. De hoofddruk is niet gunstig. Het verhaal duurt te lang. De handeling en de verwikkeling zijn zeer eenvoudig, maar worden door allerlei tusschenvorvallen zoo slepend mogelijk gehouden. Het gerekte en opzettelijk langdradige van dezen roman stelt het geduld van den lezer op zware proef. Het hoofdmotief is zeer eenvoudig. In een Vlaamsch dorp woont een smid, Vanderlaen, die, schoon eerlijk en achtenswaardig, aan het slot van zijn leven door velerlei rampen wordt ge-

troffen. In de eerste plaats verliest hij de genegenheid van zijne vrouw, daar deze al hare belangstelling, heel haar hart, schenkt aan haren godsdienst, daartoe aangespoord door den onderpastoor van het dorp. In de tweede plaats gaat zijn geliefde droom, dat zijn zoon Everaart hem zal opvolgen in de smederij, in rook op. Moeder en de onderpastoor beslissen, dat Everaart schoolmeester zal worden, en zijne opleiding zal ontvangen in de Bisschoppelijke normaalschool. In de derde plaats wordt hij uitgeplunderd door zijn zwager, gewoonlijk „nonkel Veyt” genoemd, een schurk en moordenaar, die hem een paar duizend franks heeft geleend, om een bloedverwant, die den voor Noord-Nederlandsche ooren zoo onaangenaam klinkenden naam van Jaak draagt, te hulp te komen. Deze Jaak heeft op een notaris-kantoor een paar honderd franks gestolen. De notaris eischt een paar duizend, om de zaak blauw-blauw te laten. Zoo moest de smid Vanderlaen geld leenen van den schurk Veyt, en zoo verdween alle welvaart uit de smederij.

Reeds in dezen opzet schuilt veel gezochts. De ondergang van den braven smid is te wijten, deels aan den blinden godsdienstijver zijner vrouw, deels aan zijn streven om den naam Vanderlaen voor schande te redden. Dit laatste vooral is noodlottig. Jaak wordt in het ongeluk door hem geholpen — schoon hij maar zeer bescheiden inkomsten uit zijne smederij trekt. Hij wordt op deze wijze afhankelijk van den schurk Veyt, en gaat heel zijn leven gebukt onder de schuld van tweeduizend franks. De smid Vanderlaen is